

De nieuwe kleren van de keizer

C.N.M. Renckens

Ergens in mei 2007 werd ik gebeld door Peter Kraft, klinisch fysicus en sinds 25 jaar directeur van het Audiologisch Centrum Friesland te Leeuwarden, met het verzoek of ik ermee zou kunnen instemmen dat hij aan zijn relaties zou vragen hem ter gelegenheid van zijn afscheid eind 2007 geen cadeautjes te geven, maar geld te storten op een rekening, die geheel ten goede zou komen aan de Vereniging tegen de Kwakzalverij. Kort daarvoor geconfronteerd met de uitspraak van het Amsterdamse Gerechtshof behoefde ik over mijn antwoord niet erg lang na te denken.

Kraft bleek ook lid te zijn van onze Vereniging en heeft zich in columns en dergelijke herhaaldelijk hardhandig uitgelaten over de kwakzalverijen waaraan ook slecht-horenden en doven worden blootgesteld. Na aldus mijn instemming te hebben verleend, kwam Kraft met een tweede verzoek, dat ik beslist los moest zien van de eerste mij gestelde vraag. Of ik op zijn afscheidsymposium op 7 december te Leeuwarden misschien ook een bijdrage wilde leveren. Als ik het al gewild had had ik mij er natuurlijk niet aan kunnen onttrekken, maar te spreken in Leeuwarden, de bakermat van onze Vereniging, leek mij direct zeer aantrekkelijk en de andere sprekers waren ook interessant, zodat ik er zelf ook nog e.e.a. van leek te kunnen meenemen. In de titel van mijn voordracht moest het begrip 'de kleren van de keizer' voorkomen.

Zo verzamelden zich op voornoemde datum in de Plaza te Leeuwarden tweehonderd mensen, die een leuke middag hadden. Middagvoorzitter was prof. A.F.M. Snik en de inleidende woorden werden gesproken door ir. Jeroen Taalman, directeur van de stichting Pentto, een koepel van audiologische centra. Ik zelf mocht daarna beginnen met een verhaal over de nieuwe kleren van de kwakzalver, waarin ik het steeds toenemend aantal eufemismen en synoniemen voor alternatieve geneeskunde besprak. Tweede spreker was medisch bioloog Dirk Koppenaar, die de nieuwe kleren van dokter Tomatis besprak, een Franse KNO-arts (1919-2001) die al vroeg in zijn carrière derailleerde met een geheel eigen absurde geneeswijze gericht op gehoor- en stemproblemen, en wiens therapie een aanzienlijke verspreiding heeft, ook in Nederland. Koppenaar schreef er al eens een mooi stuk over in *Skepter* 4, 2006; 4:18-23, dat op de website van Skepsis zeker nog te vinden is. Derde spreker was de Groningse medisch socioloog Tjeerd Tijmstra, die de staf brak over de medische screenings, die zich in een toenemende populariteit mogen verheugen. Aanzienlijk meer onder het publiek dan

onder medici. Elke leek weet tegenwoordig zijn cholesterol, maar het was hem opgevallen dat vrijwel geen huisarts zijn eigen cholesterol laat bepalen. Ook liet hij overtuigend zien dat de gemiddelde burger de waarde van getallen en risico-inschattingen niet goed kan interpreteren en ook op lage kansen laat screenen zelfs als daaraan akelige consequentie zitten of dat het nogal kostbaar is. Op zijn droge en humoristische wijze sprak Tijmstra de verwachting uit dat veel mensen binnenkort niet meer bij hun vrienden of familie op bezoek willen als daar geen defibrillator voor reanimatie aanwezig is. Hij constateerde overigens dat het verzet tegen zinloos screenen vanuit de huisarts-geneeskunde lijkt te tanen, misschien omdat men het toch niet kan tegenhouden en het dan maar 'liever zelf doet'. Wetenschapsjournalist Hans van Maanen kwam met een mooie serie populaire misvattingen, die hij op nauwkeurige wijze weerlegde met een beroep op precieze cijfermatige analyse van de gemaakte claims. Deze onzinnige claims variëren van de bekende geboortegolven negen maanden na een stroomstoring, meer seksuele activiteit na een overwinning van het Nederlands Elftal, minder gebroken ledematen als skiërs vallen na alcohol te hebben gedronken en de geboorte van meer jongetjes na een oorlog waarin veel mannen sneuvelen.

De middag werd afgesloten met cabaret en een receptie. Eind januari liet de trotse Kraft ons weten hoeveel geld we uit Leeuwarden konden ontvangen: ruim 4000 euro. Een fantastisch bedrag en een voorbeeld ter navolging. ●